

VU Research Portal

Een nieuwe lente en een nieuw geluid

Zevenhuijzen, A.

2020

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Zevenhuijzen, A. (2020). *Een nieuwe lente en een nieuw geluid: Een receptie-historisch onderzoek naar de ontvangst van Herman Gorters Mei in de periode 1889-1940.* [, Vrije Universiteit Amsterdam].

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

Inhoudsopgave

1	Hoofdstuk 1: Inleiding.....	1
1.1	Introductie	1
1.2	Centrale probleemstelling	2
1.3	De veldtheorie van Bourdieu.....	3
1.4	Het veld van beperkte productie.....	4
1.5	Het canoniseringsproces	6
1.6	<i>Mei</i> en het populariseringsproces	8
1.7	De relatie tussen het kunstwerk en de tijd van ontstaan	11
1.8	Refractie en herkenning	14
1.9	De kloof tussen de literatuur voor en na Tachtig.....	16
1.10	Literaire socialisatie	18
1.11	Werkwijze	25
1.12	Uitwerking van de centrale probleemstelling	32
1.13	Indeling	33
1.14	Verantwoording van het corpus van onderzochte teksten.....	34
1.15	Samenvattend overzicht van het verhaal in <i>Mei</i>	37
2	Hoofdstuk 2: <i>Mei</i> , een revolutionair gedicht (1889)	39
2.1	Inleiding	39
2.2	Gorter en de stad Amsterdam.....	39
2.3	Gorters keuze voor <i>De Nieuwe Gids</i>	40
2.4	Het netwerken van Gorter.....	43
2.5	De besprekingen in <i>De Nieuwe Gids</i>	45
2.5.1	Kloos en de revolutie.....	45
2.5.2	Van Eeden bewondert en legt uit	48
2.6	Verdere verspreiding van het geloof in de literaire waarde van <i>Mei</i>	51
2.6.1	Reacties in de dagbladen	51
2.6.2	De <i>Mei</i> -besprekingen van Van Eeden en Kloos in boekvorm	53
2.7	Overige besprekingen.....	55

2.7.1	De bespreking van J.N. van Hall	55
2.7.2	De bloemlezing van Van Hall	57
2.7.3	<i>De Nederlandsche Spectator</i>	58
2.7.4	Een letterkundig plebisciet.....	59
2.7.5	H. Doeff in het Studentenblad <i>Minerva</i>	60
2.7.6	Jenny Mølner in het tijdschrift <i>Los en Vast</i>	61
2.8	Samenvatting en bespreking	62
3	Hoofdstuk 3: De <i>Mei</i> der moderniteit is eindelijk gekomen (1890-1900).....	65
3.1	Inleiding	65
3.2	Activiteiten van de uitgever.....	66
3.3	Voordrachtskunst en voordrachtskunstenaars	67
3.3.1	Een nieuwe voordrachtskunst	67
3.3.2	Titia van Gelder	70
3.3.3	Andere voordrachten	73
3.3.4	Tegen de nieuwe voordrachtskunst	74
3.4	Literaire lezingen, essays en een bloemlezing	75
3.4.1	Willem van Leer.....	75
3.4.2	Pol de Mont.....	76
3.4.2.1	Het <i>Mei</i> -essay van Pol de Mont, 1891.....	77
3.4.2.2	De lezingen van Pol de Mont.....	78
3.4.2.3	De bloemlezing van Pol de Mont.....	79
3.4.3	Willem Byvanck	81
3.4.3.1	De lezingen van Willem Byvanck	82
3.4.3.2	Het essay van Willem Byvanck, 1898	82
3.5	De Tachtigers en de Gouden Eeuw.....	83
3.6	Mentions.....	85
3.6.1	Mentions 1	86
3.6.1.1	Co-mentions	87
3.6.2	Mentions 2	88
3.6.3	Mentions 3	91
3.6.3.1	Feuilletons	92
3.7	<i>Mei</i> -citaten	94

3.8	Recensies van ander werk van Herman Gorter	95
3.9	Schoolboeken	96
3.10	Samenvatting en bespreking	98
4	Hoofdstuk 4: <i>Mei</i> een duister en symbolisch gedicht (1901-1910).....	101
4.1	Inleiding	101
4.2	Activiteiten van de uitgever.....	102
4.3	Voordrachten en lezingen	103
4.3.1	Willem Royaards als voordrachtskunstenaar	103
4.3.2	Sjouk Tigler Wybrandi	106
4.3.3	Gerard Arbous	108
4.3.4	Andere voordrachtbijeenkomsten	109
4.4	Lezingen	110
4.5	Het publiek.....	113
4.6	Mentions.....	115
4.6.1	Mentions 1	115
4.6.1.1	Co-mentions	116
4.6.2	Mentions 2	119
4.6.3	Mentions 3	122
4.7	<i>Mei</i> -citaten	123
4.8	<i>Mei</i> -studies in literaire tijdschriften	125
4.8.1	R. A. Hugenholtz, <i>Gorter's Mei</i> , 1904.....	125
4.8.2	Is. P. de Vooy, <i>De dichter Herman Gorter</i> , 1905	126
4.8.3	G.A. Nauta, <i>De 'windhengst' uit Gorter's Mei</i> , 1909	127
4.9	Boekpublicaties.....	128
4.9.1	Otto Hauser, <i>Die Niederländische Lyrik von 1875-1900</i> , 1901	128
4.9.2	Edward B. Koster, <i>Over navolging en overeenkomst in de literatuur</i> , 1904	128
4.9.3	Albert Verwey, <i>Inleiding tot de nieuwe Nederlandsche Dichtkunst (1880-1900)</i> , 1905.....	129
4.9.4	Kolinsky, <i>Mai. Ein Gedicht von Herman Gorter</i> , 1909	132
4.9.5	David Moolenaar en Herman Poort, <i>Nederlandsche verskunst</i> , 1909.....	133
4.10	Recensies over nieuw werk van Gorter	134
4.11	Schoolboeken	135

4.11.1	Dr. W. Everts, <i>Geschiedenis der Nederlandsche Letteren</i> , 1901	135
4.11.2	R.K.Kuipers, <i>Kleine Geschiedenis der Nederlandsche Letterkunde</i> , 1901	135
4.11.3	D. de Groot, L. Leopold en R.R. Rijkens, <i>Nederlandsche Letterkunde. Schrijvers en schrijfsters der laatste eeuwen</i> , 1905.....	136
4.11.4	Dr. Jan te Winkel, <i>Overzicht der Nederlandsche Letterkunde</i> , 1905.....	137
4.11.5	W. van Schothorst, <i>Geschiedenis der Nederlandsche Letterkunde</i> , 1907.....	137
4.11.6	J. Aleida Nijland, <i>Verzen</i> , 1908	138
4.11.7	J.B. Schepers, <i>Dichters met de pen</i> , 1908.....	139
4.11.8	C.G.N. de Vooy, <i>Historische Schets van de Nederlandsche letterkunde</i> , 1908	139
4.11.9	R. Casimir, <i>Lessen in Letterkunde</i> , 1909	140
4.11.10	M.A.P.C.Poelhekke, <i>Taalbloei. Letterkundig leesboek</i> , 1909	141
4.11.11	M.A.P.C. Poelhekke, <i>Woordkunst</i> , 1909.....	142
4.11.12	J. van der Valk, <i>Onze Letterkunde. Overzicht der Nederlandsche letterkunde met bloemlezing</i> , 1910	142
4.12	Waardering van confessionele zijde.....	143
4.12.1	<i>De Katholiek</i>	143
4.12.2	<i>Van Onzen Tijd</i>	144
4.12.3	<i>Ons Tijdschrift</i>	145
4.13	Samenvatting en bespreking	146
5	Hoofdstuk 5: <i>Mei: onze zonnig-bloeiende ziele tuin (1911-1920)</i>	153
5.1	Inleiding	153
5.2	Activiteiten van de uitgever.....	154
5.3	De oprichting van openbare leeszalen en bibliotheken	155
5.4	Voordrachten en lezingen	158
5.4.1	W.L. Boldingh-Goemans.....	158
5.4.2	Andere voordrachten en lezingen.....	159
5.4.3	De erepromotie van Willem Royaards	161
5.5	Mentions.....	162
5.5.1	Mentions 1	162
5.5.1.1	Co-mentions	163
5.5.2	Mentions 2	164
5.5.3	Mentions 3	169

5.5.3.1	Romans en feuilletons	173
5.6	<i>Mei</i> -citaten	174
5.7	<i>Mei</i> -studies in literaire tijdschriften	181
5.7.1	Annie Salomons, <i>Pan</i> , een gedicht van Herman Gorter, 1912	181
5.7.2	J. Jac. Thomson, <i>Gorters Mei</i> , 1914	181
5.7.3	Albert Verwey, Herman Gorter: <i>Van Mei tot Pan</i> , 1916.....	182
5.7.4	J.C. de Moor, <i>Gorter's oude en nieuwe muziek</i> , 1918.....	183
5.7.5	A.C.S. de Koe, <i>De wending van individualisme tot gemeenschapsgevoel</i> , 91.....	184
5.8	Boekpublicaties.....	186
5.8.1	Is. Querido, <i>Geschreven portretten</i> , 1912.....	186
5.8.2	J. Prinsen, <i>Handboek tot de Nederlandsche Letterkundige Geschiedenis</i> , 1916	187
5.8.3	Dirk Coster e.a. <i>De nieuwe Europeesche geest in kunst en letteren</i> , 1920.....	188
5.9	Recensies over nieuw werk van Herman Gorter	189
5.10	Schoolboeken	192
5.10.1	Bespreking van de schoolboeken.....	195
5.11	Samenvatting en bespreking	198
6	Hoofdstuk 6: <i>Mei</i> is gisteren en heden dezelfde en tot het einde der dagen! (1921-1930)	207
6.1	Inleiding	207
6.2	Uitgeversactiviteiten.....	208
6.3	Tentoonstellingen.....	210
6.4	Bibliotheken.....	211
6.5	Voordrachten.....	211
6.5.1	Willem Royaards.....	211
6.5.2	Liesbeth Sanders-Herzberg	214
6.5.3	Andere voordrachtskunstenaars	216
6.6	Lezingen	217
6.6.1	Een polemieek.....	221
6.6.2	De radio	223
6.7	Mentions.....	225
6.7.1	Mentions 1	225

6.7.1.1	Co-mentions	226
6.7.2	Mentions 2	228
6.7.3	Mentions 3	233
6.8	Citaten.....	236
6.8.1	Een nieuwe lente en een nieuw geluid	236
6.8.2	Variaties.....	240
6.8.3	Een nieuw geluid	242
6.8.4	Het <i>Mei</i> -citaat in advertenties	243
6.8.5	Andere <i>Mei</i> -citaten	245
6.8.6	Citaten uit ander werk van Gorter	248
6.9	Herdenkingen	249
6.9.1	Herman Gorter zestig jaar	249
6.9.2	Herman Gorter overlijdt.....	252
6.10	<i>Mei</i> -studies in literaire tijdschriften	257
6.10.1	Albert Verwey, Herman Gorter †, 1927	257
6.10.2	P.N. van Eyck, Herman Gorter I (<i>Mei</i>), 1930	258
6.11	Boekpublicaties.....	259
6.11.1	Herman Robbers, <i>De Nederlandsche Litteratuur na 1880</i> , 1922.....	259
6.11.2	Frans Coenen, <i>Studiën van de Tachtiger Beweging</i> , 1924.....	260
6.11.3	<i>La Letteratura Olandese e Flamminga (1880-1924)</i> , 1925	260
6.11.4	Annie Salomons, <i>Mooie Boeken, Letterkundige opstellen</i> , 1926.....	260
6.11.5	Dr. G.Dekker, <i>Die invloed van Keats en Shelley in Nederland</i> , 1926.....	261
6.11.6	<i>In Memoriam Herman Gorter</i> , 1928	262
6.11.7	W. van Ravesteijn, <i>Herman Gorter, de dichter van Pan</i> , 1928.....	262
6.11.8	Herman van den Bergh, <i>Nieuwe Tucht</i> , 1928	264
6.11.9	Anthonie Donker, <i>De episode van de vernieuwing onzer poëzie (1880-1894)</i> , 1929.....	264
6.12	Recensies van nieuw werk van Herman Gorter	267
6.13	Schoolboeken	269
6.13.1	Bespreking van de schoolboeken.....	272
6.14	Samenvatting en bespreking	277
7	Hoofdstuk 7: <i>Mei</i> : een nationaal bezit (1931-1940).....	284

7.1	Inleiding	284
7.2	Uitgevers, bibliotheken en tentoonstellingen.....	285
7.3	Voordrachten en lezingen	288
7.3.1	Voordrachten	288
7.3.2	Lezingen.....	291
7.3.3	Voordrachten en lezingen voor de radio	294
7.4	Mentions.....	295
7.4.1	Mentions 1	295
7.4.1.1	Co-mentions	297
7.4.2	Mentions 2	298
7.4.3	Mentions 3	302
7.5	Citaten.....	304
7.5.1	Het <i>Mei</i> -citaat in advertenties	306
7.6	<i>Mei</i> -studies in literaire tijdschriften	307
7.6.1	K. Heeroma, Gorters dichterschap, 1935.....	307
7.6.2	P.N. van Eyck, De ontstaanstijd van Gorter's <i>Mei</i> , 1935.....	309
7.6.3	D.A.M. Binnendijk, Een studie over Herman Gorter, 1939	310
7.6.4	J. W. Kerssemakers, Gorters <i>Mei</i> , 1940	311
7.7	Boekpublicaties.....	312
7.7.1	Henriette Roland Holst, <i>Herman Gorter</i> , 1933	312
7.7.2	H. Marsman, <i>Herman Gorter [1936-1937]</i> , 1937.....	314
7.7.3	P.N. van Eyck, <i>Herman Gorter. Mei, een gedicht</i> , 1940	315
7.8	Drie academische studies	317
7.8.1	G. Stuiveling, <i>Versbouw en ritme in de tijd van '80</i> , 1934.	317
7.8.2	J.C. Brandt Corstius, <i>Herman Gorter</i> , 1934	320
7.8.3	T.J. Langeveld-Bakker, <i>Herman Gorter's dichterlijke ontwikkeling</i> , 1934.....	322
7.9	Recensies over nieuw werk van Herman Gorter	324
7.9.1	<i>Mei</i> bestaat 50 jaar.....	326
7.10	Schoolboeken	327
7.10.1	Bespreking van de schoolboeken.....	329
7.11	Samenvatting en bespreking	331
8	Hoofdstuk 8: Samenvatting en conclusies	336

8.1	Begin van het canoniseringsproces van het gedicht <i>Mei</i>	336
8.2	Begin van het populariseringsproces van het gedicht <i>Mei</i>	337
8.3	Beantwoording van de onderzoeksvragen.....	338
8.4	Slotbeschouwingen.....	370
8.4.1	Canoniciteit en populariteit	370
8.4.2	De mentions	372
8.4.3	De voordrachtskunst.....	373
8.4.4	De kloof tussen het literaire klimaat voor en na Tachtig.....	374
8.4.5	Orkestratie.....	376
8.4.6	Beperkingen van het onderzoek	378
8.4.7	<i>Mei</i> een poëticaal gedicht	378
8.4.8	<i>Mei</i> een canoniek gedicht	380
9	Samenvatting	383
9.1	Summary.....	386
10	Bibliografie	390
11	Lijst van geraadpleegde periodieken	403
12	Lijst van geraadpleegde schoolboeken Nederlandse literatuur	406
13	Recensenten met een <i>Mei</i> -mention	412
14	Persoonsregister.....	416